

Nr 247.

Av herr **Lindhagen**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om delning av jord å landet m. m.*

I förslaget till bestämmelser om laga skifte berör skiftesvitsordet ganska nära även vad man kallar sociala jordfrågor.

Vad först angår skifte av oskiftad mark har förslaget bibehållit den nuvarande lagens individualistiska uppfattning, att varje delägare äger påkalla laga skifte och påtvinga alla andra därmed förenade kostnader och besvär. Förslaget söker mildra denna senare äventyrlighet genom att tillägga förrättningsmännen vissa befogenheter att pröva lämpligheten av det begärda skiftet. Men denna bestämmelse blir väl i de flesta fall betydelselös. Merendels kan väl hädanefter som tillförene anföras skäl för att ett skifte kan åstadkommas. På lantmätaren lägges ock en oskälig prövning, som innebär att han på mycket svävande hänvisningar skall avsäga sig inkomsten av en förrättning.

Att fordra något större antal delägars framställning är också en utväg, som dock ej heller kan bliva annat än en schablon. I motiven och lagtexten synes emellertid för ringa vikt lagts på de stora utgifter, som påläggas de mindre bemedlade delägarna utan hänsyn till deras förhållanden vid tillfället. De kunna därigenom tvingas att gå från sina hem eller dragas med en olidlig skuldbörda. Detta får väl ej vara en likgiltig följd av skiftesvitsordet. Vi veta ju ock, hurusom de norrländska bolagen plägat begära mågenstädes laga skiften för att genom det sålunda inledda hotet om små delägars utarmning tvinga dem till en försäljning av sin jord till bolagen, vilket ock i stor utsträckning lyckats. Fortfarande kan en stor jordägare ledas av dylika bevekelsegrunder eller i varje fall resultatet bliva detsamma.

Beträffande skiftesvitsord för nytt skifte å redan skiftad jord fordrar den gällande lagen enhällighet. Förslaget lättar något därpå. Någon effekt av detta stadgande kan dock knappast påräknas.

Hur man ordnar med skiftesvitsordet, uppstå missförhållanden. Vad som däremot icke får saknas i övervägandet, är även en undersökning i vad mån de, som ej önska skifte, hava ryggrad att bära kostnaderna. Då jag ej hinner ytterligare utveckla och i lagtext formulera en hemställan om skiftesvitsordet i hela dess vidd, får jag inskränka mig till ett yrkande:

att riksdagen, med anledning av förslaget till lag om delning av jord på landet, ville besluta sådan ändring i lagtexten om skiftesvitsordet och vad därmed äger sammanhang, att såsom förutsättning för laga skifte även skall göras en undersökning och tagas skälig hänsyn till, i vad mån de, som ej önska skiftet, hava förmåga att bära den på dem belöpande kostnaden.

Stockholm den 19 februari 1926.

Carl Lindhagen.